

Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin (PSP, tisk 888/0).

Obecná část:

A) Důvody navrhované úpravy ve vztahu k platnému právnímu stavu

Návrh novely zákona vychází z potřeby odstranění nesouladu zákona č. 149/2003 Sb. se směrnicí 1999/105/ES. V první řadě se jedná o odkaz na směrnici 1999/105/ES, dále o zavedení definice pojmu "klony", "autochtonní", "indigenní porost" a "zdroj semene" (které vychází ze směrnice 1999/105/ES) a dále vymezení pojmu "pověřená osoba" (viz níže). Další navrhované změny zpřesňují text zákona č. 149/2003 Sb., tak aby jeho současné znění nadále nevyvolávalo pochybnosti o jeho souladu se směrnicí 1999/105/ES.

V platném znění zákona č. 149/2003 Sb., byl v důsledku nepřesného překladu směrnice 1999/105/ES užit v § 30 nesprávný termín "právní osoba". Pojem právnické osoby v EU je širší než v ČR. V ČR pod tento pojem nelze na rozdíl od EU zahrnout organizační složky státu.

Umožnění pověřit organizační složku státu, tak jak je výše navrženo vychází ze snahy využít již existující státní instituce, které nejsou právními osobami, ale mají k dispozici potřebnou odbornou a technickou způsobilost, neúčastní se hospodářské soutěže v příslušné oblasti (nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin) a podléhají (více než právnické osoby) dohledu a kontrole Ministerstva zemědělství, což je ve smyslu ustanovení § 30 zákona o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin podmínkou pro pověření.

Mimo jiné je třeba uvést, že návrh zákona o veřejných výzkumných institucích, zpracovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, do budoucna počítá s přeměnou stávajících příspěvkových organizací uvedených v jeho příloze (kde je uveden také VÚLHM), pokud vykonávají převážně činnost pro potřeby zřizovatele, která není výzkumnou činností a na jejímž financování se i nadále musí podílet ČR, na organizační složky státu. Pokud by měl být VÚLHM pověřenou osobou podle § 30 zákona č. 149/2003 Sb., navrhovaná změna zákona je nutná i pro případ změny jeho právní formy na organizační složku státu.

Jako efektivní se jeví umožnit pověřené osobě i samostatný výkon kontrolní činnosti, tedy nevázat ji na podmínku přizvání orgánem veřejné správy na úseku reprodukčního materiálu lesních dřevin. S ohledem na skutečnost, že kontrolní činnost je prevencí proti porušování předpisů na úseku nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin, je vhodné využít ke kontrolní činnosti všechny instituce, které mohou kontrolu kvalifikovaně provádět, jednou z těchto institucí je i organizační složka státu Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL), z tohoto důvodu je navržena možnost pověření organizační složky státu.

Okolní lesnický vyspělé státy jsou mimo Polsko i členskými zeměmi systému OECD a proto mají vybudovaný kontrolní systém zaměřený na poskytování nejvyšší možné certifikace kvality reprodukčního materiálu lesních dřevin, která umožňuje i jeho snazší obchodování. Pokud chceme zajistit stejné možnosti uvádění do oběhu a zejména vývozu reprodukčního materiálu dodavatelům z České republiky v porovnání s dodavateli ostatních členských států EU, je nezbytné dobudování účinného kontrolního systému i u nás. Jedná se především o získávání dat o nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin, vykazování pravidelné úřední kontroly registrovaných dodavatelů, zajištění úřední pomoci pro realizaci Směrnice 105/1999/ES, a dokladování původu a zdravotního stavu reprodukčního materiálu ve všech fázích nakládání s ním.

B) Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava je v souladu s Ústavou a ústavním pořádkem České republiky.

C)Soulad navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, slučitelnost s akty práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními úpravami, jimiž je Česká republika vázána. Navrhovaná právní úprava odstraňuje nesoulad české právní úpravy s právem Evropské unie, konkrétně odstraňuje rozpory obsažené v zákoně č. 149/2003 Sb. se Směrnicí 105/1999/ ES.

D)Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty

Nepředpokládá se hospodářský nebo finanční dopad na státní rozpočet ani jiné veřejné rozpočty, jakožto ani nárůst pracovních sil placených z těchto rozpočtů.

Předložený návrh odlehčí obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, neboť přesunuje část agendy ze správního řízení (jedná se o řízení o vydání listu o původu) a dále povolení k dovozu vydávané Ministerstvem zemědělství. K výkonu kontrolní činnosti budou využity personální kapacity pověřené osoby, které jsou již k dispozici. Vzhledem k možnosti přesunout kontrolní činnost na pověřenou osobu by tak mělo dojít k odlehčení vytíženosti zaměstnanců obecních úřadů obcí s rozšířenou působností jako orgánů veřejné správy na úseku nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin.

Navržená novelizace zákona, která odstraňuje nesoulad s právem EU vyloučí, nebo alespoň podstatně sníží pravděpodobnost, že bude České republice uložena sankce za to, že její právní řád na úseku nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin neodpovídá právu EU.

Zvláštní část:

K bodu 1

Do ustanovení § 1 je nutno doplnit odkaz na směrnici, která je zákonem implementována, tj. na Směrnici Rady 1999/105/ES ze dne 22. prosince 1999 o uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin na trh (dále jen "směrnice"). Povinnost odkázat na směrnici vyplývá z jejího článku 28 odst. 1.

K bodu 2

Definici pojmu "klon" (resp. "klony") je nutno uvést do souladu s definicí tohoto pojmu obsaženou v článku 2, písm. c), bod V. směrnice. Směrnice nemluví o klonu jako o jednom potomku, ale o skupině potomků.

K bodu 3

Zařazení definice dalšího pojmu "indigenní porost a zdroj semene" je nutná, neboť tato definice v zákoně chybí, ačkoliv je v článku 2 písm. d), bodu II) směrnice obsažena.

K bodu 4

Zakotvení definice pojmu "pověřená osoba", a to v tom smyslu, že se jedná o osobu právnickou nebo organizační složku státu pověřenou Ministerstvem zemědělství podle § 30 zákona je vhodné proto, aby bylo možné v budoucnu využít i takový subjekt, který je organizační složkou státu a má potřebnou odbornou a technickou způsobilost, za podmínky, že se neúčastní hospodářské soutěže v oblasti nakládání s reprodukčními materiály a podléhá doзору a kontrole ministerstva.

K bodu 5, 6, 7 a 8

Do odstavců 1, 2 a 4 ustanovení § 6 zákona se za každý pojem "sadebního materiálu" doplní pojem "z přirozeného zmlazení" tak, aby odpovídal pojmu uvedenému v odstavci 3 tohoto ustanovení. Jedná se pouze o sladění textu jednotlivých ustanovení jednoho paragrafu a tedy o čistě legislativně technickou změnu.

K bodu 9

Ustanovení § 6, odstavce 5 se zrušuje, neboť úprava v něm obsažená neodpovídá znění směrnice. Platné znění zákona je nutné změnit v tom smyslu, že nové potvrzení o původu pro reprodukční materiál bude vystaveno v tom případě, že reprodukční materiál v kategoriích selektovaný, kvalifikovaný nebo testovaný bude následně množeno vegetativním způsobem a tím bude získán nový reprodukční materiál. Rovněž je nutné upravit případ, kdy dochází ke vzniku oddílu sloučením reprodukčního materiálu.

Směrnice nehovoří o vydání nového potvrzení o původu reprodukčního materiálu v případě jeho rozdělení, jak nyní stanoví zákon. Naopak ve svém Čl. 12, bodu 2, předpokládá vydání nového potvrzení o původu reprodukčního materiálu v případě shora popsaném.

K bodu 10

V odst. 7 je nutné v rámci předcházení kompetenčním sporům mezi orgány veřejné správy, jasně specifikovat místní příslušnost těchto orgánů, toto jasné rozdělení příslušnosti v zákoně není obsaženo. V případě vydávání potvrzení o původu dle § 6, odstavec 4, slučování reprodukčního materiálu a v případě následného vegetativního množení. Místní příslušnost bude vázána na správní obvod toho orgánu, ve kterém ke shora uvedené události dojde. Odstavec 8 vylučuje použití správního řádu na vydávání potvrzení o původu v tom smyslu, že na řízení dle tohoto ustanovení se nevztahují předpisy o správním řízení. Směrnice nevyžaduje, aby každý proces (řízení) se odvíjel ve správním řízení. V případě přijetí navrhované změny se významně sníží administrativní zátěž správních orgánů.

K bodu 11

Viz odůvodnění k bodu 9. Kromě implementace čl. 12 směrnice je třeba předejít kompetenčním sporům mezi orgány veřejné správy a dále zajistit jednotnou formu žádostí a dalších podrobností souvisejících s vydáním nového potvrzení, z tohoto důvodu je navrženo zmocnění Ministerstva zemědělství k vydání prováděcí vyhlášky.

K bodu 12

Nahrazení pojmu "opis" pojmem "kopie" je navrženo z toho důvodu, že je pojem "opis" značně vágní a není jasné, jaké náležitosti má mít, tedy např. zda se jedná o úředně ověřenou kopii příslušného potvrzení o původu. Z praktického hlediska je tedy užití pojmu "kopie" naprosto jasné a nevzbuzuje pochybnosti.

K bodu 13

Doplnění ustanovení § 18a v tom smyslu, že Ministerstvo zemědělství vede národní seznam uznaných zdrojů reprodukčního materiálu je nutné, neboť v zákoně dosud chybí povinnost vést národní seznam, jak vyžaduje Čl. 10, bod 2, směrnice. Odkazu na nařízení komise (ES) Č. 1597/2002 ze dne 6. září 2002 stanovující podrobná pravidla pro provádění směrnice Rady 1999/105/ES s přihlédnutím k podobě národních seznamů zdrojů reprodukčního materiálu lesních dřevin je uveden pro úplnost.

K bodu 14

Doplnění nového § 21a za ustanovení § 21, reaguje na poznatky z praxe, neboť pokud není překážkou pro udělení licence zákaz činnosti týkající se uvádění reprodukčního materiálu do oběhu, a to po dobu trvání tohoto zákazu, nebo odebrání licence, může si osoba, která má vysloven zákaz činnosti, nebo činnost nevykonávala v souladu se zákonem požádat o udělení licence a orgán veřejné správy ji licenci musí vydat, a to paradoxně i jeden den po pravomocném odnětí licence. Jedná se o potřebné doplnění zákona, jelikož u osoby, které byla licence odňata z důvodu porušení povinností stanovených licenci nebo zákonem, by mohla být licence znovu udělena a tím by se zamýšlený účinek odnětí licence zcela minul účinkem.

K bodu 15

Navržená změna ustanovení § 24, odstavce 2, kdy se lhůta "k 30. listopadu" nahrazuje lhůtou "do 15. prosince". V současné době dodavatelé zpracovávají inventurní stavy a grafickou evidenci podle prováděcí vyhlášky k zákonu (§ 15 odst. 4 a 5 vyhlášky č. 29/2004 Sb.) podle stavu k 15. listopadu. Prodloužení lhůty dodavatelům pro předložení záznamů a evidence poskytne delší, tedy přiměřenou lhůtu pro jejich zpracování.

Informace o oddílech reprodukčního materiálu do 15. listopadu je možné dodat pouze k oddílům na trh již uvedeným, podle dosavadního textu, by dodavatel nahlašoval pouze údaje o oddílech reprodukčního materiálu, které k 15. listopadu uvádí do oběhu.

K bodu 16, 17 a 18

Změna názvu § 25 je nutná, neboť v souvislosti s obsahem směrnice je nutné přizpůsobit obsah zákona a tedy upravit i vývoz reprodukčního materiálu do členských zemí Evropské unie. Zakotvení povinnosti dodavatele, který vyváží reprodukční materiál, informovat o vývozu pověřenou osobu a následného předání této informace pověřenou osobou úřednímu subjektu členského státu Evropské unie, kde má sídlo odběratel. Povinnost poskytování informací mezi úředními subjekty není zákonem upravena, ačkoliv je vyžadována článkem 16, bodem 2, směrnice a upravena nařízením komise (ES) č. 1598/2002 ze dne 6. září 2002, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici Rady 1999/105/ES, pokud jde o poskytování úřední pomoci mezi úředními subjekty. Náležitosti oznámení o vývozu, jsou zakotveny ve vzoru formuláře v návrhu přílohy č. 2 zákona.

Dále je nutné zakotvit, že dovoz reprodukčního materiálu z nečlenských států EU je možný pouze s povolením ministerstva vydaného na základě zmocnění Komise nebo Rady. Stávající § 25 zákona nerespektuje Čl. 18 směrnice a Čl. 19 směrnice, které pro dovoz reprodukčního materiálu z nečlenských států EU vyžadují rozhodnutí Komise nebo Rady.

K bodu 19

Navrhovaná změna ustanovení § 27 zákona jej upravuje tak, aby z něj bylo patrné, že obecní úřady obcí s rozšířenou působností vystavují i nová potvrzení o původu v případě sloučení reprodukčního materiálu a reprodukčního materiálu získaného následným vegetativním množením. Jedná se o úpravu, která navazuje na změnu ustanovení § 6 a vložení nového § 6a zákona navrženou v bodu 11. Jedná se o čistě legislativně technickou změnu.

K bodu 20

S ohledem na povinnost provádět kontrolu, je nutné vést centrálně i evidenci potvrzení o původu, která vystavují obecní úřady obcí s rozšířenou působností. S ohledem na to je nutné zakotvit jejich povinnost údaje o vystavených potvrzeních o původu předat místu, kde bude centrální evidence vedena - tedy pověřené osobě. Dále se jedná se o změnu, která promítá kompetenci obecního úřadu obce s rozšířenou působností pověřit pověřenou osobu výkonem kontroly. Jako žádoucí se jeví vyloučení tohoto pověřování z režimu správního řádu. Navržené doplnění kompetence souvisí se změnou navrženou v bodě 26.

K bodu 21

Jedná se o úpravu (rozšíření) kompetencí Ministerstva zemědělství o kompetence vyplývající ze změn navržených v bodu 13 a 23 a dále o doplnění chybějící kompetence vyplývající ze stávajícího znění § 25 - povolení dovozu - do celkového výčtu kompetencí Ministerstva zemědělství v § 29.

K bodu 22

Změna ustanovení § 30 zákona v tom smyslu, že pověřená osoba bude vykonávat kontrolu a dozor nad dodržováním zákona na základě pověření, a to přímo a ne jako doposud, kdy je dle § 31 zákona nutné přizvání jejich pracovníků ke kontrole. Tato změna je motivována snahou zajistit účinné kontrolní mechanismy, které sníží riziko nedodržování zákona. Za současného

stavu nejsou orgány veřejné správy na úseku nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin schopny účinnou kontrolní činnost vykonávat. Způsob provádění kontroly a dozoru bude možno stanovit v pověření ministerstva.

K bodu 23

Navržená kompetence vedení ústřední evidence vydaných potvrzení o původu vychází z povinnosti provádět kontrolu. Povinnost obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, předávat údaje o vystavených potvrzeních o původu je navržena pod bodem 20.

Dále se jedná se o doplnění kompetence pověřené osoby. Toto doplnění navazuje na změnu uvedenou v bodu 18.

K bodu 24

Navržená změna souvisí se změnou v bodu 22. Jedná se o promítnutí oprávnění pověřené osoby k provádění kontroly na základě pověření Ministerstva zemědělství.

K bodu 25

Navržená změna souvisí s body 22 a 26 upravuje dosavadní text tak, aby mohli zaměstnanci pověřené osoby vykonávat dozor samostatně, tedy nejen jako osoby přizvané orgánem veřejné správy.

K bodu 26

Změna souvisí se zavedením kontrolní pravomoci pověřené osoby. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a pověřená osoba na základě jejich zmocnění budou povinny provádět kontrolu tím způsobem, že budou přítomny získávání reprodukčního materiálu ze zdroje. Tyto změny jsou vyvolány článkem 16, bod 1, směrnice, který vyžaduje provádění pravidelných úředních kontrol registrovaných dodavatelů. Nejdůležitější a prakticky jediný možný způsob kontroly je právě kontrola získávání reprodukčního materiálu, veškeré další eventuální kontroly jsou více méně administrativního rázu.

K bodu 27

Navržená změna souvisí s body 22 a 26 upravuje dosavadní text tak, aby mohli zaměstnanci pověřené osoby vykonávat dozor samostatně, tedy nejen jako osoby přizvané orgánem veřejné správy.

K bodu 28

V důsledku toho, že zaměstnanci pověřené osoby budou vykonávat kontrolu, ať už na základě pověření Ministerstva zemědělství (bod 22), nebo na základě zmocnění obecního úřadu obce s rozšířenou působností (bod 26), je nutné stanovit postup této kontroly. Z uvedeného důvodu je navrženo, aby byly zvláštním zákonem (zákon o státní kontrole) vázáni i tito zaměstnanci. Podřízením kontroly režimu zákona o státní kontrole bude mimo jiné zajištěno právo kontrolovaného podat námítky proti kontrolním zjištěním a tím nepřímou i objektivita kontrolních závěrů.

K bodu 29, 30 a 31

Změny navržené pod body 29 až 31 upravují přechodné období nakládání s reprodukčním materiálem lesních dřevin v souladu se směrnicí. Upravený odstavec 2 umožňuje vybavovat semenný materiál získaný z uznaných zdrojů před účinností zákona a sadební materiál z něj vypěstovaný bylo možné vybavit potvrzením o původu. Nový odstavec 3 upravuje přechodné ustanovení tak, aby semenný materiál získaný z neuznaných zdrojů před účinností zákona a sadební materiál z něj vypěstovaný bylo možné uvádět do oběhu do 31. 12. 2010 s tím, že na tento reprodukční materiál budou dodavatelem vystaveny listy o původu, které budou přílohou zákona. Směrnice nestanoví žádnou konkrétní lhůtu, pouze ve svém článku 28, bodu 3, uvádí, že členské státy mohou až do vyčerpání zásob uvádět na trh reprodukční materiál shromážděný

před 1. lednem 2003. V návrhu odstavce se stanoví doba 7 let, která je přiměřená pro využití zásob semenného materiálu sklizeného před rokem 2004.

K bodu 32 a 33

V důsledku navržení doplnění zákona o nové přílohy je nutné dosavadní jedinou přílohu označit jako přílohu č. 1.

Doplnění zákona o přílohy č. 2 až 4 vyplývá z potřeby právní úpravy některých vzorů formulářů, a to ke dni nabytí účinnosti novely zákona, což není možné zajistit vydáním prováděcích právních předpisů. Z uvedeného důvodu je navrženo (v souvislosti s body , aby byly v příloze č. 2 až 4 zákona upraveny vzory:

- a)listu o původu plodů, semen a vegetativních částí,
- b)listu o původu sadebního materiálu lesních dřevin,
- c)formuláře o oznámení vývozu reprodukčního materiálu.